

Cuprins

	Introducere	1
1.	De la Armata Imperială la <i>Reichswehr</i>	9
2.	<i>Wehrmacht</i> – armata celui de-al Treilea Reich	24
3.	Manstein și drumul spre război	38
4.	„Laboratorul” polonez	58
5.	„Planul Manstein”	80
6.	Dizgrația și o lovitură de teatru	106
7.	Victoria incompletă a „loviturii de seceră”	123
8.	Între două campanii	150
9.	Cucerirea Crimeii	185
10.	<i>Wehrmacht</i> -ul, războiul și genocidul din Rusia	216
	Note	235
	Index	256

A fost feldmareșalul german Erich von Manstein cel mai mare geniu operațional, poate chiar cel mai mare strateg al celui de-al Doilea Război Mondial? Deși aceasta este părerea a numeroși specialiști în domeniu, înțelegerea rolului său în istoria militară germană rămâne chiar și astăzi foarte limitată în Occident. Acest lucru s-ar putea explica printr-un anume hai să-i spunem „americano-centrism”, care ne determină să ne preocupăm mai ales de teatrele de operațiuni din Europa de Vest și din Africa de Nord. Cum însă cea mai mare parte a faptelor de arme ale lui Manstein s-au desfășurat pe câmpurile de bătălie din Rusia bolșevică, istoricii anglo-saxoni și francezi nu i-au acordat decât un interes limitat, comparativ cu interesul manifestat față de feldmareșalul Erwin Rommel, de pildă, ale cărui principale operațiuni militare s-au desfășurat în Franța și pe pământul nord-african. Cu toate acestea, Rommel a avut – păstrând proporțiile – responsabilități de comandament mult mai puțin importante decât cele ale lui von Manstein, dată fiind amploarea războiului care s-a desfășurat pe Frontul de Est, unde armata germană a angajat cea mai mare parte a forțelor ei și a suferit aproximativ 85% din pierderi, Rusia fiind astfel „mormântul armatei germane.” (1) Chiar dacă această afirmație este recunoscută aproape unanim de către cercetătorii occidentali, ea nu le-a marcat, așa cum ar fi fost normal, analizele pe care le-au făcut în lucrările lor, ceea ce explică într-o oarecare măsură de ce rolul lui Manstein, de pildă în acea parte a bătăliei de la Stalingrad din iarna anilor 1942 -1943, nu este cunoscut încă așa cum ar trebui. De menționat că același lucru este valabil și pentru rolul său pe frontul occidental, pentru că există o dezbatere care și-a propus să afle dacă el a fost într-adevăr autorul aceluși plan - „lovitura de seceră” - care a stat la baza victoriei fulgerătoare a *Wehrmacht*-ului asupra armatelor britanice și franceze din mai-iunie 1940.

Oricum ar sta lucrurile, istoricii militari de renume sunt aproape unanimi în a-l considera pe Manstein drept cel mai talentat strateg și cel mai abil tactician al războiului mobil dintre toți generalii germani din cel de-al Doilea Război Mondial. Înțelegerea sa privind dimensiunea operațională a războiului modern, implicând în primul rând binomul tanc-avion, capacitatea sa de a improviza și flexibilitatea în situațiile neprevăzute au făcut ca Manstein să fie considerat de către Înaltul Comandament al Armatei Roșii drept cel mai capabil și mai redutabil dintre ofițerii superiori ai

1 Notele autorului se află la finalul volumului.

Wehrmacht-ului. Maestru în arta de a conduce ofensive îndrăznețe și rapide, contraatacuri surprinzătoare și fulgerătoare, Manstein era capabil, în egală măsură, să organizeze retrageri ample, pe cât de metodice pe atât de ordonate.

În lucrarea sa, *The Other Side of the Hill* [De partea cealaltă a dealului], bazată pe convorbiri și corespondențe cu generalii germani aflați în prizonierat după 1945, reputatul istoric militar Basil Henry Liddell Hart a scris: „Cel mai talentat dintre toți generalii germani a fost probabil feldmareșalul Erich von Manstein. Este verdictul formulat de cea mai mare parte a celor cu care am discutat despre război, de la [feldmareșalul Gerd von] Rundstedt până la baza ierarhiei militare. Manstein avea un simț extraordinar al strategiei, combinat cu o înțelegere ieșită din comun a funcționării armelor mecanizate, mai mult decât oricare alt general, deși la drept vorbind el nu provenea din cei formați la școala blindatelor. În plus, spre deosebire de anumiți adepți entuziaști ai acestei arme, care nu se puteau concentra decât pe un singur aspect al problemei, Manstein nu pierdea niciodată din vedere importanța perfecționării celorlalte arme și a defensivei. Cu puțin timp înainte de izbucnirea războiului, fusese responsabil de dezvoltarea tunului antitanc, care ulterior se va dovedi de o valoare inestimabilă.” Liddell Hart a confirmat acest punct de vedere câțiva ani mai târziu, în monumentală sa lucrare, „Istoria celui de-al Doilea Război Mondial”, subliniind că Manstein „era considerat de către camarazii săi drept cel mai bun strateg dintre generalii tineri.” (2)

Un alt istoric militar de mare renume, John Keegan, consideră că feldmareșalul Manstein „era una dintre inteligențele militare cele mai remarcabile ale *Wehrmacht*-ului”. După Christian Schneider, Manstein „era așa un [strateg] strălucitor, încât se bucura de recunoaștere unanimă – atât din partea camarazilor săi de arme, cât și din partea experților militari ai Germaniei și, la fel, din partea experților din țările învingătoare și neutre –, fiind considerat generalul german cel mai competent al celui de-al Doilea Război Mondial.” Hitler însuși îl considera pe Manstein drept „minte cea mai luminată pe care a produs-o Statul Major.” „Respectul lui Hitler pentru talentul generalului von Manstein friza frica”, avea să declare David Irving. Această frică se explica, fără îndoială, prin ambițiile personale ale lui Manstein și autoritatea de care acesta se bucura în rândurile corpului ofițeresc. „Von Manstein”, sublinia Albert Seaton, „era într-adevăr foarte ambițios și un geniu al operațiunilor ale cărui competențe excepționale erau umbrite de o atitudine arogantă și mulțumită de sine însuși. Ar fi vrut să aibă puterea lui von Hindenburg și gloria lui von Moltke cel Bătrân, grație unui Înalt Comandament unificat care să fie plasat sub autoritatea sa.” (3)

În prefața primului volum al memoriilor lui Manstein, în ediția britanică din 1958, Liddell Hart scria: „Verdictul generalilor germani a fost că feldmareșalul von Manstein s-a dovedit a fi comandantul cel mai talentat